

Hópur av fólk var saman-
komið til árliga friðartiltakið

Árliga friðartiltakið var hildið sum vanligur siður er 2. hvítsunnudag við friðargöngu úr Mjörkadali oman á Vaglið, har Kirsten Brix, studentaskúlarari í ár helt røðuna og síðan varð farið niðan í Norðurlandahúsið, har røður og tónleikur var fyriskipað fyri stúgvandi fullum húsum.

Bogi Hansen og Martin Næs hildu røður í Norðurlandahúsinum. Bergljót Joensen las upp yrkingar, har var kórsangur við Cantus Borealis, Hanus Johansen sang og Eyðun, Eyðun og Elisa sungu og spældu.

Vit prenta í dag røðurnar hjá Martin Næs og Kirsten Brix.

Børnini krevja svar

- Hvi bygja vit allar hesar bankarnar, tá eingir pengar eru eftir?
 - Hvi bygja vit fiskiskip, tá ið fiskurin er uppi?
 - Hvi bygja vit lendingar, tá ið skipini kortini eru farin á heysin?
 - Hvi keypra vit plastgras av europeiska meginlandinum, meðan vit stovta okkara egnu mold á sjógv?
- Hvør skal svara hesum spurningum segði Martin Næss landsbókavörður m.a. í røðu síni í Norðurlandahúsinum 2. hvítsunnudag í samband við árliga friðartiltakið.

– Eitt prinsipp, er tað vanda-mikið? Fær man ilt av tí? Soleiðis spurdi eitt barn ein dagin, tá ið útvarpið var liðugt.

Svarið hvarv í látrinum, og eg haldi, at gentan fekk ongantið tað svar, hon hevði

uppið. Harafturimóti fingu tey, sum hoyrdu spurningin – í prinsippinum – annað at hugsa um.

Vit liva í eini lítli verð, sum er á tremur við skriggandi tónum oyðublaðum, við rópandi reglugerðum og

við rundskrivum í postkassanum hvønn mánamorgun.

Endamálið við øllum hesum er, at nú skal ruddast upp, nú skal skil fáast á, og fyrri at fáa tamarhald á viðurskiptunum má stóðan gerast

upp. Tá ið uppperðin er gjørd, lata vit dyrnar aftur og siga, at málið er avgreitt.

Spurningurin um, hvussu vit skulu gera upp, og spurningurin um, hvussu málið verður avgreitt er ein prinsipiellur spurningur, sum stóða ikki skal takast til her!

Vit halda okkum avgreiða málini við at senda út harraboð í eystur og vestur, og seta í verk bann imóti hesum og hasum. Spurningurin er, um henda mánagongdin ikki, í prinsippinum, heldur er ein krigsavbjóðing enn nakað annað?

Ella er kríggj bara nakað, ið hoyrir øðrum londum til? Nakað, sum vit lesa um í søgubókunum ella sigga í filmun. Kann kríggj fyrst í einum landi sum okkara?

Ferð eftir ferð verður sagt um okkum, at vit eru so smá og so fá. Ætlanin var ongan tíð, at her skuldu búleikast 47.000 fólk; her, sum flytufuglurin skuldi hvíla seg, og higar fiskurin skuldi leita sær skjól.

Men treisk sum vit vóru, ognartóku vit landið. Vit skavuðu fuglaskvettini burtur og stoyttu dynamitt í reiðrini, og nú sita vit mitt í allari

rununi, og skulu svara, tá ið børnini spyrja.

– Hvi bygja vit allar hesar bankarnar, tá ið eingir pengar eru eftir?

– Hvi bygja vit fiskiskip, tá ið fiskurin er uppi?

– Hvi bygja vit lendingar, tá ið skipini kortini eru farin á heysin?

– Hvi keypa vit plastgras av europeiska meginlandinum, meðan vit stovta okkara egnu mold á sjógv?

Hvør skal svara hesum spurningunum? Kunnu vit, tá ið samanum kemur loyva okkum at krevja av skilagoðum børnum, at tey skulu gera, sum sagt verður, tá ið vit sjálvi ikki hava eitt rimligt svar til teir spurningar, tey seta?

Einki er at ivast í, at ovurnýtsla, og her liggur okkara partur ikki eftir, er við til at skapa ófrið í heiminum í dag. Men ófriður og ósemja kunnu eisini standast av, tá ið nóg miklið er ikki til.

Einaferð kom ein maður at hitta Abraham Lincoln. Tá

ið teir høvdu prátað eina løtu, kundi gesturin ikki bara sæt, men spurdi hvi tey leikadu so í inni í kamaranum við síðuna av. Forsetin svaraði, at tað var tað sama galið har sum alla aðrastaðni í verðini: Tað liggja tvey sür-epli í skálini á borðinum, eg eigi triggjar synir, og teir vilja allir hava hvørt sitt sür-epli.

Fyrr okkum sum eru von við tvey sür-epli ípart, sigur henda søgan ikki so nógv. Men kanska áttu vit øll, bæði vit sum eru her inni, og tey sum ikki eru her – at lært eitt sindur av hesi søguni.

– Lært at flestu okkara væl kunnu klára okkum við minni.

– Lært at okkum nýttist ikki at eiga alt.

– Lært at lyfta í felag.

– Og tá ið okkara egnu búskaparlígu vismenn hava lært at ganga á odda í sparringini, tá kunnu vit, í prinsippinum, trúgva teimum, uttan at fáa ilt.

Í hesum arbeiði hava tær ymisku rørsurnar eina stóra ábyrd, eg hugsi t.d. um friðar-, kvinnu- og umhvørvisrørsur um allan heim. Tað er frá teimum heldur enn frá teimum politisku flokkunum, vit kunnu gera okkum vónir um nýhugsan.

Ikki fyrr enn ísfjallið er bráðnað, fáa vit ein frið, sum ikki er ein steður millum tvey kríggj. Tástaðni kunnu vit liva í einari verð, har kúgan, vápn og harðskapur als ikki eru til, har tú og eg, vit og tey skapa eina felags framtíð, har grunda-lagið er rættvísi og javnstøða, lív og gleði.

Takk fyri

kúga kvinnurnar í fjølmølum, bókmentum og lógum.

Vit fáa einki, ikki eina ment-

an ella eitt samfelag, sum byggja á rættvísi, javnstøðu og umhvørvisvinnarligan hugsunarhátt, fyrr enn vit hava

avtikið patriarkatið. Og tað gera vit ein bráða ísfjallið, alt er. Øll kunnu hjálpa til, hvør

jastran eftir lotuvinningi eru vit, um vit goðtaka tað ella ei, við til miðvist at oyða jørðina, og vit eiga bara ta eina!

Øll, sum hava lært at skriva á teldu, vita, at ein knappur á knappaborðinum eitur „fortryd“. Hann verður nýttur, um tú av óvart kemur at strika nakað, sum tú vilt hava inn aftur. Tað tykist, sum at vit rokna við at fáa eina nýggja jørð, bara vit biðja tann stóra forritaran (programmørin) trýsta á „fortryd“. Men í tí kosmiska kopirúminum er onki ljósrit av okkara kærri jørð. Vit hava henda eina møguleikan. Og onki meir.

Í botninum á ísfjallinum í tí tjúkkasta og tyngsta endanum finna vit ta patriarkalska mentanina og tær hierarkisku skipanirnar. Øll okkara vesturlenska

mentan er grundað á patriarkatið ella mansmentanina. Tað er ein mentan, sum gjøgnumsurgar alt – okkara hugsunarhátt, okkara samfelagsskipan, okkara virðis-meting í moralskum og listarligum spurningum, okkara mál og s. fr. Og – sigur Hilka Pietile – uttan patriarkat, onga militarismu. Uttan militarismu, onki patriarkat.

Hyggja vit nú at okkara gerandisdegi við myndini av ísfjallinum í huganum, er myndin dapprari enn vit vanligja vilja vera við.

Tað er loyvt privatpersónum og -virkum at undirgrava tað búskaparlíga grundarlagið í einum landi, so leingi tú kanst snúgva tær í lógarframskóni við serkønari hjálp frá lögfrøðingum og grannskoðarum. Tað er loyvt gjøgnum málið at ósjónliggera og hervið